

ROMÂNIA

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE ÎN COMUNICAȚII

B-dul Libertății 14, sector 5, 050706 București

www.anrc.ro

Tel.: +40 21 307 54 00 | +40 21 307 54 01 | Fax: +40 21 307 54 02 | e-mail: anrc@anrc.ro

Sinteza observațiilor la proiectul de *Decizie pentru modificarea Deciziei președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.123/2003 privind interconectarea cu rețeaua publică de telefonie mobilă operată de Societatea Comercială „Mobifon” – S.A. în vederea terminării apelurilor*

Perioada de consultare pentru proiectul de *Decizie pentru modificarea Deciziei președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.123/2003 privind interconectarea cu rețeaua publică de telefonie mobilă operată de Societatea Comercială „Mobifon” – S.A. în vederea terminării apelurilor*, publicată pe pagina de Internet a Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații (ANRC) la data de 22 decembrie 2003, a expirat la data de 12 ianuarie 2004.

Prin Decizia președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.123/2003 privind interconectarea cu rețeaua publică de telefonie mobilă operată de Societatea Comercială „Mobifon” – S.A. în vederea terminării apelurilor, ANRC a impus S.C. Mobifon S.A. obligația de fundamentare a tarifelor de interconectare în funcție de costuri și a stabilit că tarifele pe care S.C. Mobifon S.A. le poate percepe pentru furnizarea serviciului de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor nu pot depăși 11 cenți USD/min, între data comunicării deciziei și 31 decembrie 2003, respectiv 10 cenți USD/min între 1 ianuarie 2004 și data la care tarifele de interconectare vor fi determinate pe baza unui model de calculație a costurilor de tip incremental pe termen lung, aprobat de ANRC.

Potrivit proiectului deciziei, tarifele pentru furnizarea serviciului de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor nu vor depăși 11 cenți USD/min până la data la care tarifele de interconectare vor fi determinate pe baza unui model de calculație a costurilor de tip incremental pe termen lung aprobat de ANRC.

În conformitate cu dispozițiile art.50 alin.(4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.79/2002 privind cadrul general de reglementare a comunicațiilor, aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr.591/2002, ANRC are obligația de a publica, pe pagina sa de Internet, un material de sinteză a observațiilor primite cu privire la proiectele de decizie, care va preciza și poziția sa față de aceste observații.

Observațiile primite de către ANRC în cursul perioadei de consultare pot fi împărțite în următoarele categorii:

I. OBSERVAȚII CU CARACTER GENERAL

1. Termenul scurt de consultare pentru proiectul deciziei

Conform unor observații primite, termenul de consultare pentru proiectul deciziei, de numai 10 zile, este insuficient, având în vedere că această perioadă se suprapunea peste cea a sărbătorilor de iarnă.

Poziția ANRC este aceea că proiectul deciziei a fost supus procedurii de consultare în regim de urgență deoarece, în cazul adoptării proiectului de decizie în forma propusă, era necesară luarea unei decizii într-un termen foarte scurt, astfel încât să nu se ivească distorsiuni în procesul de decontare a traficului de interconectare dintre furnizori. Ulterior, ținând seama de implicațiile complexe ale acestui proiect de decizie, așa cum au fost evidențiate de observațiile preliminare primite în cadrul procesului de consultare, ANRC a decis prelungirea *de facto* a perioadei de consultare, acceptând comentarii de la furnizori și după expirarea termenului stabilit inițial.

2. Fundamentarea tarifului de 11 cenți USD/minut

În unele observații se consideră că reglementarea, prin impunerea obligației de nediscriminare, a tarifelor pentru furnizarea serviciului de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor, în funcție de tarifele stabilite de furnizori în mod liber, pe baze comerciale, nu este posibilă, întrucât nivelul tarifelor stabilite pe baza negocierilor comerciale între doi furnizori cu trafic reciproc echilibrat nu reprezintă un indicator al costului de furnizare a serviciului.

Acest argument pune în discuție principiile ce au stat la baza adoptării Deciziei președintelui ANRC nr.123/2003 și nu are legătură cu proiectul deciziei supuse spre consultare. Acestei observații i s-a răspuns în cadrul procesului de consultare pentru Decizia președintelui ANRC nr.123/2003, în cursul lunii februarie 2003.

Pe de altă parte, menționăm că, în cursul anului 2002, S.C. Mobifon S.A. nu s-a aflat în situația de a avea un trafic reciproc echilibrat cu nici un alt furnizor și, prin urmare, referirea la o asemenea ipoteză nu are nici o relevanță.

3. Diminuarea tarifelor reprezintă o consecință a încălcării de către S.C. Mobifon S.A. a obligațiilor ce i-au fost impuse

În cadrul unor observații primite s-a solicitat micșorarea tarifelor pentru furnizarea serviciului de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor sub pragul de 10 cenți USD/minut întrucât S.C. Mobifon S.A. nu a prezentat până la data de 31 decembrie 2003 un model de calculație a costurilor de tip incremental pe termen lung, pe baza căruia să fie determinate aceste tarife, încălcând astfel reglementările emise de ANRC.

Potrivit prevederilor art.7 alin.(2) din Decizia președintelui ANRC nr.123/2003, „*Operatorul are obligația de a implementa modelul de calculație a costurilor prevăzut la alin.(1) până la data de 1 iulie 2004.*” Astfel, S.C. Mobifon S.A. are obligația de implementare a modelului de calculație a costurilor până la data de 1 iulie 2004, iar nu până la data de 31 decembrie 2003, și, deci, neprezentarea modelului de calculație a costurilor până la această dată nu reprezintă o încălcare a obligațiilor impuse de ANRC.

4. Raportul între tarifele practicate la nivel european și tarifele practicate în România

Potrivit observațiilor primite de la unii furnizori, tarifele practicate de către furnizorii de rețele publice de telefonie mobilă din România sunt situate mult sub media tarifelor din statele membre ale Uniunii Europene, în timp ce tarifele practicate de furnizorul desemnat ca având putere semnificativă pe piața accesului la rețelele publice de telefonie fixă în vederea originării, terminării și tranzitului apelurilor depășesc media europeană, ceea ce conduce la un raport foarte mic între tarifele pentru serviciile de

interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor și tarifele pentru serviciile de interconectare în vederea terminării apelurilor în rețeaua publică de telefonie fixă, comparativ cu media statelor membre ale Uniunii Europene.

ANRC consideră că realizarea unei comparații între tarifele pentru serviciile de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor practicate în România și media celor practicate în Uniunea Europeană este irelevantă, având în vedere atât stadiul diferit de reglementare a piețelor de telefonie mobilă în aceste țări, cât și faptul unanim recunoscut că tarifele de terminare a apelurilor în rețelele publice de telefonie mobilă în statele membre ale Uniunii Europene sunt excesive în raport cu costurile eficiente de furnizare ale acestor servicii. Astfel, este inoportun ca în procesul de fundamentare a tarifelor în funcție de costuri să fie utilizate tarife de referință care sunt în mod evident excesive în raport cu costurile. Mai mult, dacă avem în vedere faptul că reglementarea piețelor de telefonie fixă a atins un grad înalt de maturitate, ducând la practicarea unor tarife de interconectare orientate pe costuri în majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene, se poate concluziona că raportul dintre tarifele de terminare a apelurilor în rețele publice de telefonie mobilă și tarifele de terminare a apelurilor în rețele publice de telefonie fixă în aceste țări este excesiv de mare, neconstituind un element de comparație relevant.

5. Moneda de referință utilizată pentru decontarea plăților aferente traficului de interconectare

Unii furnizori de rețele publice de telefonie mobilă consideră că pierderile datorate devalorizării dolarului american sunt accentuate de faptul că tarifele de interconectare pe care le plătesc furnizorilor de rețele publice de telefonie fixă sunt exprimate în Euro. În acest sens, se propune exprimarea tarifelor de interconectare practicate de toți furnizorii în aceeași monedă.

Invocarea de către unii furnizori de rețele publice de telefonie mobilă a unor pierderi suplimentare datorate exprimării în Euro a tarifelor de interconectare pe care le plătesc furnizorilor de rețele publice de telefonie fixă este nejustificată, deoarece aceștia au putut și pot solicita ANRC, în orice moment, exprimarea tarifelor pentru furnizarea serviciului de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor în altă valută, la cursul curent.

De asemenea, cheltuielile suplimentare determinate de creșterea tarifului de interconectare cu rețelele publice fixe, ca urmare a aprecierii Euro, nu trebuie recuperate pe seama veniturilor obținute din serviciul de terminare a apelurilor în propria rețea, ci pe seama veniturilor realizate din furnizarea serviciilor cu amănuntul ce generează aceste cheltuieli.

II. OBSERVAȚII SPECIFICE

A. OBSERVAȚII ÎN SPRIJINUL ADOPTĂRII PROIECTULUI DE DECIZIE ÎN FORMA PROPUȘĂ SPRE CONSULTARE DE ANRC

1. Impactul inflației și al devalorizării dolarului american față de Euro și leu

Unii furnizori au susținut că devalorizarea accentuată a dolarului american față de Euro impune reactualizarea tarifelor conform noii puteri de cumpărare, pentru a

compensa devalorizarea dolarului american. De asemenea, este subliniat faptul că, în termeni reali, tarifele pentru furnizarea serviciului de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor au scăzut semnificativ de la data adoptării Deciziei președintelui ANRC nr.123/2003, această reducere fiind considerată nejustificată și de natură a conduce la o distorsiune nedorită a pieței de gros a serviciilor de interconectare. În aceste condiții, se consideră că se impune revizuirea deciziei în ceea ce privește scăderea suplimentară a tarifelor începând cu 1 ianuarie 2004.

2. Implicațiile financiare și operaționale ale modificării tarifelor pentru furnizarea serviciului de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor

Unii furnizori au atras atenția asupra posibilității ca tarifele pentru furnizarea serviciului de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor să devină insuficiente pentru acoperirea costurilor eficiente de furnizare a serviciului, fapt care ar avea un impact financiar semnificativ asupra furnizorilor, inclusiv în ceea ce privește capacitatea acestora de a finanța serviciul universal. De asemenea, modificarea tarifelor începând cu 1 ianuarie 2004 are și implicații operaționale, necesitând modificarea tuturor acordurilor de interconectare existente.

3. Utilizarea rezultatelor preliminare ale modelului de tip „bottom-up” de calculație a costurilor medii incrementale pe termen lung, dezvoltat de ANRC, ca referință în luarea deciziei de scădere a tarifelor

Unii furnizori solicită ANRC să amâne scăderea tarifelor până când, pe baza modelului de tip „bottom-up” de calculație a costurilor medii incrementale pe termen lung, se vor obține rezultate care să permită o primă evaluare a costurilor și luarea unei decizii informate cu privire la situația concretă în care se află furnizorii.

B. OBSERVAȚII ÎMPOTRIVA ADOPTĂRII PROIECTULUI DE DECIZIE ÎN FORMA PROPUȘĂ SPRE CONSULTARE DE ANRC ȘI ÎN SPRIJINUL MENȚINERII DECIZIEI PREȘEDINTELUI ANRC NR.123/2003 ÎN FORMA ACTUALĂ

1. Oportunitatea protejării furnizorilor de rețele publice de telefonie mobilă de riscul aferent fluctuațiilor de schimb valutar

Unii furnizori consideră că este injust și inoportun ca pierderile unor furnizori de rețele publice de telefonie mobilă, aferente fluctuațiilor cursului de schimb valutar, să fie suportate de către ceilalți furnizori, deoarece acest risc este un risc normal al afacerii, liber asumat, ale cărui consecințe trebuie suportate numai de către furnizorii care au decis asumarea acestuia.

În acest sens, se precizează că moneda funcțională a S.C. Mobifon S.A. este dolarul american, iar pe parcursul anului 2003 aceasta a evitat să schimbe moneda de referință pentru a se proteja de riscul valutar, atât pentru serviciile reglementate, cât și pentru cele nereglementate, negăsind de cuviință să acționeze în direcția contracarării efectelor evoluției cursului valutar asupra veniturilor societății. Rezultă că aceste efecte nu sunt atât de importante precum susțin acești furnizori, măsura propusă de ANRC putând determina o creștere injustă a tarifelor de interconectare, în condițiile în care o astfel de creștere determină costuri suplimentare semnificative pentru ceilalți furnizori.

2. Costurile determinate de furnizarea serviciilor de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor nu justifică tarife mai mari de 10 cenți USD/minut, începând cu 1 ianuarie 2004

Unii furnizori afirmă că, având în vedere calculațiile de cost efectuate de către alte autorități de reglementare, tarifele pentru furnizarea serviciului de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor practicate de S.C. Mobifon S.A. nu pot depăși 10 cenți USD/minut, fapt care elimină pericolul ca aceste tarife să devină insuficiente pentru recuperarea costurilor medii incrementale pe termen lung de furnizare a acestui serviciu. Acest aspect este probat și prin indicarea practicilor comerciale ale S.C. Mobifon S.A., care furnizează pe piața cu amănuntul servicii de telefonie în propria rețea la tarife inferioare tarifului de interconectare, precum și de profitabilitatea foarte mare a acestui furnizor.

3. Adoptarea deciziei ANRC ar afecta atât politicile comerciale ale furnizorilor, cât și viabilitatea planurilor de afaceri deja întocmite

Potrivit comentariilor primite, pornind de la premisa reducerii tarifelor pentru furnizarea serviciului de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor la 10 cenți USD/minut, unii furnizori au redus deja tarifele cu amănuntul pentru apeluri în afara rețelei. De asemenea, această premisă a stat la baza întocmirii planului de afaceri și a bugetului de venituri și cheltuieli pentru anul 2004 al unor furnizori. Din aceste motive, prin adoptarea proiectului de decizie, ANRC ar putea distorsiona structura de venituri și cheltuieli a acestor furnizori și ar putea afecta viabilitatea planurilor de afaceri întocmite.

C. POZIȚIA ANRC CU PRIVIRE LA OBSERVAȚIILE PRIMITE ÎN CURSUL PERIOADEI DE CONSULTARE

Decizia președintelui ANRC nr.123/2003 stabilește fazele procesului de fundamentare a tarifelor în funcție de costuri pentru furnizarea serviciului de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor, introducând două etape preliminare de reducere graduală a acestora, ținând cont de imposibilitatea dezvoltării, într-un termen foarte scurt, a unor modele adecvate de calculație a costurilor.

Procesul de reducere treptată a tarifelor, până la data la care modelele de calculație a costurilor incrementale pe termen lung vor fi disponibile, a fost stabilit pe baza a două condiții:

- a) existența unor dovezi care atestă posibilitatea recuperării costurilor eficiente pe parcursul întregului proces;
- b) respectarea obligației de nediscriminare.

Astfel, prima condiție este asigurarea recuperării costurilor eficiente din tarifele practicate pentru serviciul de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor. În condițiile în care, în cursul anului 2003, au avut loc fluctuații majore pe piața valutară, respectiv o devalorizare puternică a dolarului american față de Euro și leu, ANRC a analizat dacă această condiție mai este respectată, punând în discuție, prin intermediul procesului de consultare publică, necesitatea modificării Deciziei președintelui ANRC nr.123/2003.

În fundamentarea analizelor sale, ANRC nu își poate fixa ca obiectiv eliminarea efectelor riscului valutar asupra veniturilor anumitor furnizori, acest risc fiind un risc inerent al afacerii, de care fiecare furnizor are sarcina de a se proteja prin propriile acțiuni. Astfel, proiectul deciziei supus consultării a avut în vedere asigurarea recuperării costurilor eficiente din tarifele practicate pentru serviciul de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor, până la data la care tarifele vor putea fi stabilite pe baza unui model de calculație a costurilor de tip incremental pe termen lung, și nu eliminarea riscului valutar la care sunt supuse veniturile furnizorilor de rețele publice de telefonie mobilă.

În urma analizării observațiilor furnizorilor, transmise în cadrul perioadei de consultare, au rezultat următoarele aspecte:

1. S.C. Mobifon S.A. oferă în prezent pe piața cu amănuntul servicii de telefonie în propria rețea la tarife medii sub 10 cenți USD/minut, fapt care, în absența unor subvenționări încrucișate între diferite servicii, cu caracter discriminatoriu, indică faptul că tariful de interconectare de 10 cenți USD/minut, stabilit prin Decizia președintelui ANRC nr.123/2003 începând cu data de 1 ianuarie 2004, este suficient pentru a acoperi costurile de furnizare a serviciului de terminare a apelurilor în propria rețea. Această concluzie este susținută și de studiile privind nivelul costurilor eficiente ale unor furnizori de rețele publice de telefonie mobilă din alte țări.

2. În condițiile în care S.C. Mobifon S.A. include în tariful propriilor servicii furnizate pe piața cu amănuntul un tarif de terminare a apelurilor mai mic sau egal cu 10 cenți USD/minut, acceptarea practicării unui tarif de terminare a apelurilor în relația cu alți furnizori mai mare de 10 cenți USD/minut ar echivala cu dreptul S.C. Mobifon S.A., furnizor cu putere semnificativă, de a discrimina între serviciile furnizate intern și cele oferite altor furnizori. Astfel s-ar încălca obligația de nediscriminare și, prin urmare, cea de-a doua condiție de bază a procesului de reducere treptată a tarifelor nu ar fi respectată.

3. Înainte de data intrării în vigoare a Deciziei președintelui ANRC nr.123/2003, tarifele pentru furnizarea serviciului de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor, stabilite în urma negocierii pe baze comerciale între S.C. Mobifon S.A. și S.C. Orange România S.A., erau de 10 cenți USD/minut, pentru traficul aferent perioadei de vârf, respectiv 5 cenți USD/minut, pentru traficul din afara orelor de vârf. Această prevedere contractuală indică faptul că S.C. Mobifon S.A. a stabilit în mod liber și a practicat un tarif mediu, exprimat în dolari americani, **semnificativ mai mic** decât 10 cenți USD/minut. În consecință, acest tarif era suficient pentru recuperarea costurilor generate de terminarea apelurilor de telefonie în propria rețea cel puțin până la data de 24 martie 2003, data adoptării Deciziei președintelui ANRC nr.123/2003.

În urma unui studiu realizat de ANRC în cursul perioadei de consultare, care evaluează efectele devalorizării dolarului american, atât față de euro cât față de leu, în perioada 24 martie 2003 - 1 ianuarie 2004, a rezultat faptul că tariful mediu exprimat în dolari americani, practicat între cei doi furnizori până la data de 24 martie 2003, echivalează, la data de 1 ianuarie 2004, cu mai puțin de 10 cenți USD. Prin urmare, menținerea neschimbată a Deciziei președintelui ANRC nr.123/2003, care stabilește un tarif maxim de terminare a apelurilor de 10 cenți USD începând cu data de 1 ianuarie 2004, asigură aplicarea unor tarife medii cel puțin egale cu cele stabilite pe baze contractuale libere între S.C. Mobifon S.A. și S.C. Orange România S.A., asigurând deci recuperarea costurilor generate de terminarea apelurilor de telefonie în propriile rețele.

4. Moneda funcțională declarată a S.C. Mobifon S.A. este dolarul american, fapt care indică existența unui volum semnificativ de tranzacții (inclusiv plăți) care se efectuează utilizând această monedă. Această situație determină diminuarea efectului de eroziune a ratei de recuperare a costurilor serviciului de terminare a apelurilor în propria rețea, determinat de devalorizarea dolarului american. În aceste condiții, analizele privind influența variației tarifelor de interconectare asupra situației economice a furnizorului au o relevanță mai mare atunci când sunt raportate la moneda funcțională utilizată de acesta, în timp ce relevanța exprimării acestei variații în alte monede de referință scade.

5. În cursul anului 2003, S.C. Mobifon S.A. nu a solicitat schimbarea monedei în care sunt exprimate atât tarifele serviciilor reglementate cât și cele ale serviciilor nereglementate, pentru a se proteja de riscul valutar, fapt care sugerează impactul scăzut al devalorizării dolarului american asupra profitabilității furnizorului.

6. Modificarea Deciziei președintelui ANRC nr.123/2003 ar avea un impact negativ atât asupra situației financiare a celorlalți furnizori, care vor fi nevoiți să plătească sume suplimentare pentru traficul terminat în rețeaua S.C. Mobifon S.A., cât și asupra planurilor de afaceri și politicilor comerciale ale acestora, mai ales în situația în care acestea au fost dezvoltate pornind de la premisa reducerii tarifului serviciului de interconectare în vederea terminării la puncte mobile a apelurilor, începând cu data de 1 ianuarie 2004. De asemenea, modificarea Deciziei președintelui ANRC nr.123/2003 ar avea un efect nedorit asupra stabilității și predictibilității mediului economic și de reglementare din domeniul comunicațiilor electronice.

CONCLUZII

ANRC a supus consultării proiectul de *Decizie pentru modificarea Deciziei președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.123/2003 privind interconectarea cu rețeaua publică de telefonie mobilă operată de Societatea Comercială „Mobifon” – S.A. în vederea terminării apelurilor* în vederea respectării principiului proporționalității măsurilor de reglementare, pentru a se asigura că menținerea prevederilor art.7 alin.(3) lit.b) din Decizia președintelui ANRC nr.123/2003 nu distorsionează concurența pe piața de comunicații electronice din România. Acest proiect a fost inițiat în urma solicitărilor primite din partea unor furnizori, ANRC îndeplinindu-și astfel rolul activ de a veni în întâmpinarea cererilor pieței. ANRC a efectuat un proces de consultare cu privire la modificarea acestei prevederi, pentru a obține informații relevante de la toți furnizorii care activează pe piață cu privire la impactul acestei măsuri.

În urma analizei efectuate și luând în considerare toate observațiile primite, ANRC consideră că întârzierea aplicării prevederilor art.7 alin.(3) lit.b) din Decizia președintelui ANRC nr.123/2003, până la data finalizării modelului de tip „bottom-up” de calculație a costurilor medii incrementale pe termen lung, nu este necesară, existând dovezi suficiente că un tarif de 10 cenți USD/minut asigură recuperarea costurilor pentru serviciile de interconectare corespunzătoare, orice întârziere a aplicării acestor prevederi urmând a avea însă efecte nefaste asupra celorlalți furnizori și a pieței în general.

Având în vedere aceste aspecte, pe baza unei evaluări a efectelor și riscurilor determinate de abordarea propusă în proiectul deciziei asupra furnizorilor și asupra pieței de comunicații electronice în ansamblu, ANRC a ajuns la concluzia că menținerea

Deciziei președintelui ANRC nr.123/2003 în forma inițială asigură atât respectarea cerinței privind recuperarea costurilor eficiente, cât și a celei privind respectarea obligației de nediscriminare. Menținerea deciziei în forma inițială asigură, de asemenea, diminuarea distorsiunilor existente pe piața accesului la rețelele de telefonie mobilă în vederea terminării apelurilor, generate de existența unor tarife nefundamentate în funcție de costuri.

Având în vedere cele prezentate mai sus, ANRC retrage proiectul de *Decizie pentru modificarea Deciziei președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Comunicații nr.123/2003 privind interconectarea cu rețeaua publică de telefonie mobilă operată de Societatea Comercială „Mobifon” – S.A. în vederea terminării apelurilor.*